

De Zuidhollandsche Crediet-Vereeniging

Door R.A. Oosten

Gepubliceerd in het VVOF Mededelingenblad november 2011, p. 5-6

In het recente verleden hebben we meermalen gehoord van een kritische houding van De Nederlandsche Bank (DNB) ten aanzien van de directie en het beleid van een bankinstelling.

Er is wat dat betreft niets nieuws onder de zon. In 1888 was DNB ook al genoodzaakt in te grijpen en wel bij de Zuidhollandsche Crediet-Vereeniging (ZHCV).

De eerste kredietvereniging ontstond in 1853, toen in Amsterdam de Credietvereniging werd opgericht.

Het doel van de kredietverenigingen was kredietverlening aan de leden. Dat waren vooral kleine handelaren, industriëlen en grossiers, die niet over verhandelbaar papier beschikten. De kredietvereniging nam de promessen van haar leden in disconto en verdisconteerde die weer bij DNB, die daaraan haar medewerking verleende. In later jaren werden ook gelden op deposito en in rekening-courant aanvaard.

De rechtsvorm was aanvankelijk de commanditaire vennootschap, later de naamloze vennootschap. Het kapitaal werd door de leden verschaft. Op de aandelen werd slechts een deel gestort, zodat het niet-gestorte deel als een soort waarborgfonds kon dienen.

Op 5 februari 1876 werd te 's-Gravenhage opgericht De Zuidhollandsche Crediet-Vereeniging. Uitgegeven werden aandelen van f 3000, waarop 33 1/3% ofwel f1000 werd gestort. De directie werd gevormd door de heren S.A. d'Engelbronner en H. Meijers. Commissaris was de heer A. Haakma van Roijen.

De ZHCV ging voorspoedig van start en groeide sterk. Te sterk, want in 1886 gaf DNB aan de directie te kennen dat de kredietverlening te sterk was gestegen t.o.v. het gestorte kapitaal, dat de kredietverlening te riskant was en dat er teveel onjuistheden waren in de verstrekte gegevens. DNB wilde nog wel zaken doen met de ZHCV, onder voorwaarde dat het kapitaal werd aangepast, de risico's verminderd werden en openheid over de gang van zaken werd gegeven.

In 1888 ging het goed mis. Door een faillissement leed de ZHCV grote stroppen en moest f 200.000 worden afgeschreven. DNB dreigde de relatie te verbreken als het kredietbeleid niet dratisch gewijzigd zou worden. Bovendien eiste DNB een vertegenwoordiger in het bestuur. Aanvankelijk werd deze eis geweigerd. Maar door de voortdurende liquiditeitsproblemen haalde de directie bakzeil en benoemde in 1889 commissaris W.A. Smit tot derde directeur. Weliswaar niet voorgedragen door DNB, maar wel geaccepteerd omdat het een man van onbesproken reputatie was.

Kort daarop kwam de bank in grote problemen door het opvragen van een groot deposito. DNB was niet bereid de kredietlimite te verhogen. Omdat dit vrijwel zeker tot een faillissement zou leiden, besloot DNB toch een laatste poging te doen de ZHCV te redden. DNB benoemde mr. F.A. Jas om toe te zien op nakoming van alle afspraken en stelde een extra krediet van f 100.000 beschikbaar.

Al snel rapporteerde mr. Jas een verlies van f 700.000, tal van onregelmatigheden en grof wanbeleid van de directie. Hierop werden de directeuren d'Engelbronner en

Meijers op staande voet ontslagen, werd de boekhouder Truffino tot directeur benoemd naast Smit en werden twee nieuwe commissarissen benoemd. De aandelen werden volgestort. En daarmee was de ZHCV gered, althans voorlopig.

In de volgende jaren werd de bank scherp in de gaten gehouden door DNB. Aan het einde van de Eerste Wereldoorlog is het blijkbaar toch weer mis gegaan. In de balanstabellen van DNB komt de ZHCV na 1918 niet meer voor. In 1922 werd het faillissement uitgesproken en werd de ZHCV geliquideerd.

bronnen:

Begin van twee banken

Geschiedenis alg banken in Nederland

Statistisch Cahier DNB nr.2

